

Gemeente Eemsmond

Definitief concept Accountantsverslag over het boekjaar 2018

**Aan de leden van de gemeenteraad
van de gemeente Eemsmond
Postbus 11
9980 AA UITHUIZEN**

Datum: 1 juli 2019

**Onderwerp:
Accountantsverslag 2018**

**Ons kenmerk:
RVB – 2018 - 30001201**

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2018. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2018, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeente.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Eemsmond.

Wij bespreken deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 1 juli a.s. met uw auditcommissie en beantwoorden eventuele vragen die er zijn.

Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2018. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Met vriendelijke groet,
Astrium Overheidsaccountants B.V.

Drs. N.E. Lansbergen RA EMITA RE

INHOUDSOPGAVE

1. Kernpunten van de controle
 2. Decentralisaties overheid
 3. Grondexploitaties
 4. Voorzieningen
 5. Analyse vermogen en resultaat
 6. Interne beheersing
 7. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole
-

Bijlagen

- A: Niet-gecorrigeerde controleverschillen
- B: Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

1 KERNPUNTEN VAN DE CONTROLE

1.1 Controleverklaring	<p>De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. In het najaar van 2018 hebben wij de interimcontrole verricht, die gericht is op de processen binnen de gemeente. De interimcontrole hebben wij afgesloten met een managementletter.</p> <p>De controle in het voorjaar 2019 is gericht op de laatste jaarrekening van de gemeente Eemsmond. De uitgevoerde werkzaamheden hebben geresulteerd in een controleverklaring bij de jaarrekening 2018. Deze controleverklaring hebben wij u op 1 juli 2019 separaat toegezonden.</p>
1.2 Reikwijdte van de controle	<p>Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2018. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2018 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2018 voldoende voor de doelstelling van onze controle.</p>
1.3 Vermogen en resultaat	<p>Het gerealiseerde positieve resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt circa € 1.106.000 versus een primair begroot resultaat van € 0. In hoofdstuk 5 gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstand)vermogen. In de jaarrekening (inleiding en verantwoording) heeft het College de belangrijkste wijzigingen toegelicht. Alle voor- en nadelen ten opzichte van de begroting zijn voornamelijk incidenteel van aard.</p>
1.4 Onafhankelijkheid	<ul style="list-style-type: none">• Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna: Astrium) is onafhankelijk van de gemeente Eemsmond en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid.• Ons zijn geen relaties bekend tussen Astrium en de gemeente Eemsmond, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.• Bijlage B bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.

1.5 Sociaal Domein	<u>Jeugdzorg - RIGG</u> Voor de lasten uit hoofde van de Jeugdwet steunt de gemeente Eemsmond op de financiële verantwoording van de RIGG inclusief controleverklaring. In het accountantsverslag, behorend bij de controleverklaring, is door de controlerend accountant aangegeven dat een onzekerheid resteert van € 105.000.					
	Daarnaast is geconstateerd dat de kosten voor de Jeugdzorg voor € 53.000 te hoog zijn verantwoord. Deze afwijking nemen wij derhalve mee in onze foutenevaluatie als fout.					
	<u>WMO Zorg in natura</u> De Zorg in natura WMO wordt uitgevoerd door landelijke en lokaal opererende zorgaanbieders. Conform het landelijk controleprotocol I-sociaal Domein zijn productieverantwoordingen en controleverklaringen opgevraagd bij de zorgaanbieders. Van enkele belangrijke zorgaanbieders zijn deze productieverantwoordingen en controleverklaringen (nog) niet ontvangen. Hierdoor is sprake van een onzekerheid van € 33.000 voor WMO. Dit bedrag is als onzekerheid in de foutenevaluatie meegenomen.					
	<u>PGB-budget</u> Op 26 maart 2019 heeft de Sociale Verzekeringsbank (SVB) verantwoordingen inzake de PGB's voor Jeugd en WMO aan de gemeenten toegezonden. De SVB heeft zelf vastgesteld dat de rechtmatigheid van de uitvoering van de PGB's inzake Jeugd en WMO niet kan worden vastgesteld. Er is dan ook geen goedkeurende verklaring vanuit de SVB ontvangen. Vanuit de gemeente Eemsmond zijn geen aanvullende herstelacties uitgevoerd om de onzekerheid te doen verminderen. Dat heeft tot gevolg dat de uitgaven voor de PGB's voor WMO en Jeugd ad € 1.304.000 als onzekerheid in de foutenevaluatie zijn meegenomen.					
1.6 Grondexploitatie	De gemeente Eemsmond heeft de exploitatieberekeningen van de grondexploitatie ten behoeve van de jaarrekening 2018 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn.					
	De waarde van de balanspost voorraden per eind 2018 in de balans van de gemeente Eemsmond bedraagt € 1.752.000. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is als volgt opgebouwd:					
		Saldo van gerealiseerde kosten en opbrengsten	Kosten	Opbrengsten	Genomen winst (verlies)	Boekwaarde
	Complex Almersma	670.000	422.000	0	- 38.000	1.054.000
	Complex LTS Locatie	94.000	11.000	0	- 9.000	96.000
	Complex Scherphorn Noord	- 95.000	25.000	49.000	0	- 119.000
	Complex Centrumplan Uithuizen	0	688.000	0	0	688.000
	Complex Van Speykstraat Roodeschool	0	198.000	111.000	- 54.000	33.000
	Totaal	669.000	1.344.000	160.000	- 101.000	1.752.000

	<p>Onze conclusie is dat wij, met uitzondering van het complex Scherphorn Noord, kunnen instemmen met de schattingen die door het college zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie.</p> <p>In 2018 zijn voor het complex Scherphorn Noord percelen geleverd en verkocht waardoor een vermindering van € 49.000 is ontstaan. Het betreft een complex met een positieve eindwaarde ultimo 2027 van € 240.000. In 2018 is inmiddels 98 procent van de kosten gemaakt en is aan de verkoopzijde 92% van de opbrengsten gerealiseerd. Op basis van de POC-methode, zoals voorgeschreven door de commissie BBV, bedraagt de te nemen winst ultimo 2018 € 195.000. Deze winst is niet verantwoord in de jaarrekening 2018 en derhalve door ons als fout meegenomen in de foutenevaluatie.</p> <p>In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.</p>																																	
1.7 Voorzieningen	<p>Toereikendheid van voorzieningen, zoals opgenomen in de jaarrekening, is een belangrijk toetspunt in onze controle. Daarnaast hebben we beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden die de verslagingswetgeving voor de gemeente (BBV) daaraan stelt. Onze conclusie is dat een adequate onderbouwing aanwezig is voor de voorzieningen, waaruit blijkt dat de voorzieningen toereikend zijn.</p>																																	
1.8 Goedkeurings- en rapporteringstolerantie	<p>De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2018 is € 774.000. Deze materialiteit vloeit voort uit het door de gemeenteraad vastgestelde goedkeuringstoleranties zoals door de gemeenteraad bij de aanbestedingsdocumenten van de accountantscontrole d.d. 14 juli 2016 zijn vastgesteld. De materialiteit voldoet aan de wettelijk voorgeschreven minimumvereisten.</p> <table><tr><th>Goedkeuringstoleranties</th><th>Toelichting</th><th>Bedrag</th></tr><tr><td>Fouten</td><td>1% van de totale lasten</td><td>€ 774.000 (2017: € 798.000)</td></tr><tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de totale lasten</td><td>€ 2.322.000 (2017: € 2.394.000)</td></tr><tr><th>Rapporteringstoleranties</th><th></th><th></th></tr><tr><td>Fouten</td><td>5% van de goedkeuringstolerantie</td><td>€ 38.000</td></tr><tr><td>Onzekerheden</td><td></td><td>€ 38.000</td></tr><tr><th>Realisatie fouten en onzekerheden <i>Zie bijlage A van deze rapportage</i></th><th>Strekking van de controleverklaring</th><th>Omvang van de fouten en onzekerheden</th></tr><tr><td>Fouten (rechtmatigheid)</td><td>Goedkeurend</td><td>€ 286.000</td></tr><tr><td>Fouten (getrouwheid)</td><td>Goedkeurend</td><td>€ 248.000</td></tr><tr><td>Onzekerheden (rechtmatigheid)</td><td>Goedkeurend</td><td>€ 1.442.000</td></tr><tr><td>Onzekerheden (getrouwheid)</td><td>Goedkeurend</td><td>€ 1.442.000</td></tr></table>	Goedkeuringstoleranties	Toelichting	Bedrag	Fouten	1% van de totale lasten	€ 774.000 (2017: € 798.000)	Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 2.322.000 (2017: € 2.394.000)	Rapporteringstoleranties			Fouten	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 38.000	Onzekerheden		€ 38.000	Realisatie fouten en onzekerheden <i>Zie bijlage A van deze rapportage</i>	Strekking van de controleverklaring	Omvang van de fouten en onzekerheden	Fouten (rechtmatigheid)	Goedkeurend	€ 286.000	Fouten (getrouwheid)	Goedkeurend	€ 248.000	Onzekerheden (rechtmatigheid)	Goedkeurend	€ 1.442.000	Onzekerheden (getrouwheid)	Goedkeurend	€ 1.442.000
Goedkeuringstoleranties	Toelichting	Bedrag																																
Fouten	1% van de totale lasten	€ 774.000 (2017: € 798.000)																																
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 2.322.000 (2017: € 2.394.000)																																
Rapporteringstoleranties																																		
Fouten	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 38.000																																
Onzekerheden		€ 38.000																																
Realisatie fouten en onzekerheden <i>Zie bijlage A van deze rapportage</i>	Strekking van de controleverklaring	Omvang van de fouten en onzekerheden																																
Fouten (rechtmatigheid)	Goedkeurend	€ 286.000																																
Fouten (getrouwheid)	Goedkeurend	€ 248.000																																
Onzekerheden (rechtmatigheid)	Goedkeurend	€ 1.442.000																																
Onzekerheden (getrouwheid)	Goedkeurend	€ 1.442.000																																

2 DECENTRALISATIES OVERHEID

2.1 Bevindingen sociaal domein	Het college van de gemeente Eemsmond is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening 2018. Bij het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Deze verantwoordingsinformatie is, ondanks de inspanningen van de gemeente, niet volledig verkregen. Dit uit zich in de onderstaande bevindingen.
2.2 Verantwoording Jeugdzorg via de RIGG	De geldstromen inzake de Jeugdzorg van Eemsmond lopen via de RIGG (Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten). De accountant van de RIGG heeft op 3 juni 2019 een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de verantwoording Jeugdzorg. De accountant heeft hierbij een onzekerheid gerapporteerd van € 105.000. Dat betekent dat wij voor de gemeente Eemsmond een bedrag van € 105.000 als onzekerheid in de foutenevaluatie meenemen.
2.3 Hogere lasten RIGG	Op basis van de financiële verantwoording Jeugdhulp 2018 van de RIGG blijkt dat de lasten over het boekjaar 2018 € 53.000 hoger zijn dan aanvankelijk uw gemeente was ingeschat. Hierdoor is de schuld aan de RIGG per 31 december 2018 voor een bedrag van € 53.000 te hoog verantwoord in de jaarrekening. Dit bedrag is als fout meegenomen in de foutenevaluatie.
2.4 Persoonsgebonden budgeten WMO en Jeugd	De bestedingen inzake de persoonsgebonden budgeten (PGB) van de gemeente Eemsmond bedragen in 2018 € 1.304.000 voor WMO en Jeugd. Ten aanzien van de PGB's merken wij het volgende op: <ul style="list-style-type: none"> Op 13 maart 2019 heeft de SVB verantwoordingen inclusief controleverklaring inzake de PGB's voor Jeugd en WMO aan de gemeenten toegezonden. De SVB heeft zelf vastgesteld dat de rechtmatigheid van de uitvoering van de PGB's inzake Jeugd en WMO niet kan worden vastgesteld. Er is dan ook geen goedkeurende verklaring vanuit de SVB ontvangen. Vanuit de gemeente Eemsmond zijn geen compenserende maatregelen uitgevoerd om de onzekerheid te doen verminderen. Dat heeft tot gevolg dat de PGB voor WMO en Jeugd ad € 1.304.000 als onzekerheid in de foutenevaluatie is meegenomen. Naar verwachting zal de SVB in 2019 weer verdere stappen zetten om de controle en verantwoording van de PGB's te verbeteren. Wij adviseren u ook om in het gemeentelijke proces waarborgen in te bouwen om meer grip te krijgen op de rechtmatigheid van de verstrekking en besteding van de PGB's.
2.5 WMO Zorg in natura	Ten aanzien van de zorg in natura WMO begeleiding en Huishoudelijke Hulp merken wij het volgende op: <ul style="list-style-type: none"> De jaarlast van WMO is mede gebaseerd op de ontvangen productieverantwoordingen van zorgaanbieders. De Zorg in natura WMO wordt uitgevoerd door landelijke en lokaal opererende zorgaanbieders. Conform het landelijk controleprotocol I-sociaal Domein zijn productieverantwoordingen en controleverklaringen opgevraagd bij de zorgaanbieders. Van enkele zorgaanbieders is dit niet ontvangen. Hierdoor is sprake van een onzekerheid van € 33.000 voor WMO begeleiding. Dit bedrag is als onzekerheid in de foutenevaluatie meegenomen.

3 GRONDEXPLOITATIES

3.1 Samenvatting	<p>Wij hebben de grondexploitatie 2018 beoordeeld en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen. Samenvattend concluderen wij dat:</p> <ol style="list-style-type: none">1) de gemeente Eemsmond heeft voor alle BIE (bouwgronden in exploitatie) een individueel en geactualiseerd exploitatieplan opgesteld en op 28 maart 2018 aan de gemeenteraad ter goedkeuring heeft aangeboden;2) Er is in 2018 één grondexploitatie geopend, namelijk Van Speykstraat Roodeschool.3) In het boekjaar 2018 is geen tussentijdse winst genomen voor de complexen. Voor het complex Scherphorn dient op basis van de POC-methode, zoals voorgeschreven door de commissie BBV, een winst verantwoord moeten worden van 195.000. Wij hebben dit verschil meegenomen in de foutenevaluatie. Voor de geopende grondexploitatie Centrumplan Uithuizen is overeenkomstig het raadsbesluit van 22 juni 2017 een verliesvoorziening getroffen van € 3,9 miljoen. Deze voorziening is credit op de balans verantwoord onder de voorzieningen. In 2018 is deze verliesvoorziening onveranderd van toepassing.																																										
3.2 Parameters grondexploitaties	<p>De belangrijkste parameters in de grondexploitatie betreffen de rente, de indexering op kosten en opbrengsten en de planning. Naar aanleiding van onze controle merken wij op:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Conform de BBV richtlijnen mag de maximale looptijd van de grondexploitaties 10 jaar bedragen. Alle complexen voldoen aan dit vereiste.▪ Overeenkomstig de stellige uitspraak van de commissie BBV zijn de verliesvoorzieningen contant gemaakt met het rentepercentage van 2%.▪ De kostenindexering voor de grondexploitatie is bepaald op 1,3 %.																																										
3.3 Ontwikkeling grondexploitaties in 2018	<p>De vijf bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties) van de gemeente hebben zich in 2018 als volgt ontwikkeld:</p> <table><tr><th>Grondexploitatie</th><th>Beginbalans 1.1.2018</th><th>Vermeerdering (investerings)</th><th>Vermindering (ontvangsten)</th><th>Eindbalans 31.12.2018</th><th>Verlies- voorziening*</th></tr><tr><td>Complex Almersma</td><td>€ 670.000</td><td>€ 422.000</td><td>€ 0</td><td>€ 1.054.000</td><td>- € 1.330.000</td></tr><tr><td>Complex LTS Locatie</td><td>€ 94.000</td><td>€ 11.000</td><td>€ 0</td><td>€ 96.000</td><td>- € 439.000</td></tr><tr><td>Complex Scherphorn Noord</td><td>- € 95.000</td><td>€ 25.000</td><td>€ 49.000</td><td>- € 119.000</td><td>€ 0</td></tr><tr><td>Complex Centrumplan Uithuizen</td><td>€ 0</td><td>€ 688.000</td><td>€ 0</td><td>€ 688.000</td><td>€ 0</td></tr><tr><td>Complex Van Speykstraat Roodeschool</td><td>€ 0</td><td>€ 198.000</td><td>€ 111.000</td><td>€ 33.000</td><td>€ 54.000</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>€ 669.000</td><td>€ 1.344.000</td><td>€ 160.000</td><td>€ 1.752.000</td><td>- € 1.823.000</td></tr></table> <p>* de verliesvoorzienig maakt onderdeel uit van de waardering van de eindbalans per 31.12.2018. De verliesvoorziening voor het Centrumplan Uithuizen is opgenomen aan de creditzijde van de balans en maakt geen deel uit van de voorraadwaarde zoals hierboven getoond.</p>	Grondexploitatie	Beginbalans 1.1.2018	Vermeerdering (investerings)	Vermindering (ontvangsten)	Eindbalans 31.12.2018	Verlies- voorziening*	Complex Almersma	€ 670.000	€ 422.000	€ 0	€ 1.054.000	- € 1.330.000	Complex LTS Locatie	€ 94.000	€ 11.000	€ 0	€ 96.000	- € 439.000	Complex Scherphorn Noord	- € 95.000	€ 25.000	€ 49.000	- € 119.000	€ 0	Complex Centrumplan Uithuizen	€ 0	€ 688.000	€ 0	€ 688.000	€ 0	Complex Van Speykstraat Roodeschool	€ 0	€ 198.000	€ 111.000	€ 33.000	€ 54.000	Totaal	€ 669.000	€ 1.344.000	€ 160.000	€ 1.752.000	- € 1.823.000
Grondexploitatie	Beginbalans 1.1.2018	Vermeerdering (investerings)	Vermindering (ontvangsten)	Eindbalans 31.12.2018	Verlies- voorziening*																																						
Complex Almersma	€ 670.000	€ 422.000	€ 0	€ 1.054.000	- € 1.330.000																																						
Complex LTS Locatie	€ 94.000	€ 11.000	€ 0	€ 96.000	- € 439.000																																						
Complex Scherphorn Noord	- € 95.000	€ 25.000	€ 49.000	- € 119.000	€ 0																																						
Complex Centrumplan Uithuizen	€ 0	€ 688.000	€ 0	€ 688.000	€ 0																																						
Complex Van Speykstraat Roodeschool	€ 0	€ 198.000	€ 111.000	€ 33.000	€ 54.000																																						
Totaal	€ 669.000	€ 1.344.000	€ 160.000	€ 1.752.000	- € 1.823.000																																						

Almersma

Het betreft een verlieslatend project waardoor een verliesvoorziening is getroffen van € 1.330.000. De in 2018 gemaakte kosten, alsmede de in 2019 nog te maken kosten voor investeringen in het kader van het woonrijp maken, kunnen vooralsnog niet worden gecompenseerd door de toekomstige verkopen van de kavels in de komende tien jaar. Hierdoor is een verliesvoorziening gevormd voor dit complex.

LTS Locatie

Het project heeft een doorlooptijd tot 2022. In 2019 zijn diverse verkopen van kavels gepland voor dit complex, echter deze verkoopopbrengsten zullen de gemaakte kosten voor dit complex niet volledig compenseren. Hierdoor is een verliesvoorziening gevormd voor dit complex van € 439.000.

Scherphorn Noord

In 2018 zijn voor het complex Scherphorn Noord percelen geleverd en verkocht waardoor een vermindering van € 49.000 is ontstaan. Het betreft een complex met een positieve eindwaarde ultimo 2027 van € 240.000. In 2018 is inmiddels 98 procent van de kosten gemaakt en is aan de verkoopzijde 92% van de opbrengsten gerealiseerd. Op basis van de POC-methode, zoals voorgeschreven door de commissie BBV, bedraagt de te nemen winst ultimo 2018 € 195.000. Deze winst is niet genomen in de jaarrekening 2018 en derhalve als een fout in onze foutenevaluatie verwerkt.

4 VOORZIENINGEN

4.1 Voorzieningen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Eemsmond toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Enkele voorzieningen lichten wij toe, vanwege gewijzigde uitgangspunten of vanwege de bijzondere situatie:

Voorziening pensioen wethouders

Deze voorziening (€ 2,1 miljoen) is actuariel berekend met een geactualiseerd rentepercentage. Dit is in lijn met de van toepassing zijnde verslaggevingsrichtlijnen. Deze voorziening is voor de gepensioneerde oud-wethouders die niet zijn ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij.

Voorziening riolering

In de jaarrekening 2018 is geen voorziening voor riolering opgenomen. De methodiek en onderbouwing van het bepalen van saldi in de rioleringsexploitatie zijn sterk gereguleerd door de notitie riolering van de commissie BBV uit 2014. Samengevat wordt voorgeschreven dat positieve saldi die betrekking hebben op toekomstige vervanging of aanleg van rioolinvesteringen in de voorziening worden opgenomen. Overige exploitatieresultaten worden toegevoegd aan een reserve riolering. De systematiek in de gemeente Eemsmond voldoet nog niet aan deze regelgeving. Voor 2018 hebben wij geconstateerd dat ten aanzien van de verschillen tussen opbrengsten en kosten riolering geen materiële saldi aanwezig zijn. Aangezien dit voor de toekomst niet uitgesloten kan worden, adviseren wij u in BMW-verband (gemeente Het Hogeland) om de systematiek rondom riolering in lijn te brengen met de notitie van de commissie BBV en de overige gemeenten.

5 ANALYSE VERMOGEN EN RESULTAAT

5.1 Eigen vermogen

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op de reserves van uw gemeente is geweest (x € 1.000).

Resultaat 2018	(x € 1.000)
De totale baten van uw gemeente over 2018 bedragen:	62.652
De totale lasten van uw gemeente over 2018 bedragen:	69.187
Het resultaat bedraagt dan (saldo baten en lasten programma's):	- 6.535
Gedurende het jaar heeft u reeds voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:	6.967
Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Over 2018 betreft dit:	14.607
Per saldo gedurende het jaar gelden toegevoegd (meer toegevoegd aan de reserves dan onttrokken):	7.640
Gerealiseerd resultaat	1.105

Inclusief het onverdeelde resultaat 2018 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente per ultimo 2018 € 17,9 miljoen. De reserves van uw gemeente zijn in 2018 met een bedrag van € 6,5 miljoen afgenomen. Dit sluit aan met het saldo van baten en lasten zoals dat is verantwoord in de programmarekening.

5.2 Financiële positie

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van diverse ratio's. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van de belangrijkste ratio's over de afgelopen drie jaren opgenomen.

Kengetallen	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018
Weerstandsratio	4,45	3,38	1,90
1a Netto schuldquote	67,4%	71,4%	83,9%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	63,7%	72,4%	80,5%
2. Solvabiliteitsratio	34%	26%	20%
3. Grondexploitatie	2,9%	2,9%	4,2%
4. Structurele exploitatieruimte	6,0%	1,7%	-0,7%
5. Belastingcapaciteit	101%	102%	108%

De provinciaal toezichthouder heeft een normering ontwikkeld ten aanzien van de financiële kengetallen die is opgenomen in onderstaande tabel.

Kengetal	Voldoende	Matig	Onvoldoende
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
2. De solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0,6%	0 < 0,6%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

Naar aanleiding van bovenstaande merken wij op dat zowel de ratio weerstandsvermogen als de belangrijkste kengetallen inzake schuldpositie en solvabiliteit wijzen op een voldoende stabiele en solide financiële positie.

5.3 Weerstands- vermogen	<p>Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandvermogen. Evenals voorgaande jaren worden de risico's periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. In de jaarrekening 2018 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico's opgenomen en laat zich als volgt samenvatten:</p> <table border="1" data-bbox="477 304 1585 411"> <tr> <th>Onderdeel</th><th>Bedragen</th></tr> <tr> <td>Weerstandscapaciteit (na correctie van ondergrens van € 1,8 mio)</td><td>€ 2.968.000</td></tr> <tr> <td>Risico's (financieel vertaald kans * impact)</td><td>€ 1.559.500</td></tr> </table> <p>Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico's in 2017 op een adequate wijze heeft plaatsgevonden. Ondanks de afname in 2018 van de weerstandratio van 3,38 in 2017 naar 1,90 in 2018 kan de weerstandcapaciteit van de gemeente Eemshaven nog steeds als 'ruim voldoende' worden aangemerkt.</p>	Onderdeel	Bedragen	Weerstandscapaciteit (na correctie van ondergrens van € 1,8 mio)	€ 2.968.000	Risico's (financieel vertaald kans * impact)	€ 1.559.500
Onderdeel	Bedragen						
Weerstandscapaciteit (na correctie van ondergrens van € 1,8 mio)	€ 2.968.000						
Risico's (financieel vertaald kans * impact)	€ 1.559.500						
5.4 Conclusie financiële positie	<p><u>Conclusie</u> De gemeente Eemshaven beschikt over een voldoende gezonde financiële positie en is derhalve goed in staat om toekomstige tegenvallers op te vangen.</p>						

6 INTERNE BEHEERSING

6.1 Samenvatting bevindingen managementletter 2018

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in december 2018 een interimcontrole uitgevoerd. Deze interimcontrole is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen de gemeente met name de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interimcontrole, zijn vastgelegd in managementletter van 22 januari 2019 ten behoeve van het college. De conclusie uit de managementletter 2018 is als volgt:

Conclusie

Ons beeld is dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles in de lijn, gecombineerd met de interne controles) van gemeente Eemsmond voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Dit betekent dat de gemeente de processen en beheersingsmaatregelen dusdanig ingericht heeft, dat een goede afweging van de kosten-baten is gemaakt om de organisatie van deze omvang met de beschikbare middelen te beheersen. Dit betekent voor uw gemeente derhalve een goed resultaat. Het beeld vanuit de interimcontrole is dat de interne processen en procedures binnen uw gemeente zijn voorzien van diverse 'checks and balances'.

Overeenkomstig de vooraf gemaakte afspraken hebben wij in deze managementletter geen procesbevindingen opgenomen ter optimalisatie van de huidige bedrijfsvoering van de gemeente Eemsmond. De gemeente Eemsmond is namelijk met ingang van 1 januari 2019 gefuseerd met de gemeente Bedum, Winsum en De Marne tot de gemeente Het Hogeland. In een afzonderlijke notitie voor de gemeente Het Hogeland zijn specifieke bevindingen opgenomen ten aanzien van de verdere verbetering van de bedrijfsvoeringsprocessen vanaf het boekjaar 2019.

7 OVERIGE BEVINDINGEN CONTROLE JAARREKENING

7.1 Wijziging in verslaggevingsvoorschriften en overige wet- en regelgeving	<p>In de jaarrekening 2018 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt. Wel zijn de vergelijkende cijfers 2017 in de jaarrekening 2018 op enkele onderdelen aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.</p> <p>De gemeente heeft de jaarrekening verder aangepast conform de wijzigingen in het BBV, waaronder het toevoegen van de verplichte bijlage met de taakvelden.</p>
7.2 Bevestiging van het college	<p>Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.</p>
7.3 beperking in reikwijdte van de controle	<p>Er zijn geen meningsverschillen met het management noch het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en het college van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.</p>
7.4 Normering topinkomens (WNT)	<p>De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 189.000 niet te boven gaan.</p> <p>Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2018 voor de topfunctionarissen geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.</p> <p><u>Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd</u></p> <p>In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. In onze controleverklaring hebben wij bovenstaande expliciet opgenomen.</p>
7.5 Single Information Single Audit (SiSa-Bijlage)	<p>De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien een zevental documenten aan het CBS te leveren. De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening, is opgesteld door de gemeente Eemsmond. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2018. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te</p>

verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze terecht is ingevuld. Medewerkers van uw gemeente hebben dit aan ons bevestigd.

In het kader van de totstandkoming van de SiSa-bijlage merken wij nog het volgende op. Bij de meest recente review van de Audit Dienst Rijk (ADR) van de accountantscontrole van de SiSa-bijlagen 2018 (de zogenaamde single review) hebben wij gemerkt dat deze dienst (zeer)kritisch is op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-bijlagen door de gemeenten en de hierop uitgevoerde accountantscontroles.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2018 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
BZK C7C	Investering Stedelijke vernieuwing (ISV) II	N.v.t.	N.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
OCW D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 (OAB)	N.v.t.	N.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
IenW E6B	Bodemsanering (exclusief Bedrijvenregeling) 2005-2009	N.v.t.	N.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	N.v.t.	N.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G3	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2016	N.v.t.	N.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
GRO GRO2C	Verkeer en Vervoer Groningen	N.v.t.	N.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
GRO GRO8C	Leefbaarheid Groningen	N.v.t.	N.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

<p>7.6 Fraude als onderdeel van de accountants-controle</p>	<p>In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.</p> <p>Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van de gemeente Eemshond. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken.</p> <p>Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening.</p> <p>Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.</p> <p><u>Conclusie:</u> Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2018 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.</p>
<p>7.7 Begrotingsrechtmatigheid</p>	<p>De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient de gemeenteraad zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.</p> <p>Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kostenoverschrijdingen die zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, 2. kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid en 3. kostenoverschrijdingen bij opneinde regelingen <p>moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven.</p>

Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma. Op vier programma's is een begrotingsoverschrijding op de lasten geconstateerd. Deze zijn in de tabel hierna opgenomen:

Lastenoverschrijding programma	Begrotings- overschrijding	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig telt wel mee
Programma Demografie en Leefbaarheid	€ 1.046.000	✓	
Programma Bestuurszaken	€ 122.000	✓	
Programma Dienstverlening en Ondersteuning	€ 38.000		✗
Programma Overhead	€ 52.000	✓	

Programma Demografie en Leefbaarheid

De overschrijding is voor het eerste deel (€ 800.000) veroorzaakt door Jeugdzorg. Dit betreft een 'open einde regeling' en telt daardoor niet mee als onrechtmatigheid in het oordeel. Het tweede deel van de overschrijding wordt veroorzaakt door de renovatie van de nieuwe school Uithuizen. Dit wordt gedekt door de in voorgaande jaren gevormde bestemmingsreserve, waardoor de Raad reeds toestemming heeft gegeven voor deze uitgaven.

Programma Bestuurszaken

Het grootste deel van deze begrotingsoverschrijding is veroorzaakt door een hogere vergoeding voor Raadsleden. Hiervoor is echter ook een aanvullende uitkering van het Rijk ontvangen.

Programma Dienstverlening en Ondersteuning

Deze begrotingsoverschrijding is veroorzaakt door het betalen van verkiezingskosten van niet alleen de gemeente Eemsmond zelf, maar ook de buurgemeenten De Marne, Winsum en Bedum. Er is hiervoor geen compenserende vergoeding van deze gemeenten ontvangen en deze overschrijding past niet binnen het beleid, waardoor deze overschrijding strikt formeel onrechtmatig is.

Programma Overhead

In 2018 is de voorziening voor pensioenen voor oud-wethouders verhoogd na aanleiding van actuariële berekeningen. De dotatie is meer dan begroot, waardoor sprake is van een overschrijding. De dotatie is verplicht op basis van het BBV, waardoor deze voor het oordeel niet meetelt als onrechtmatig.

7.8 Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiserings-omgeving	<p>Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.</p> <p>Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.</p>
7.9 Algemene uitkering	<p>Onder de overlopende activa is een vordering opgenomen inzake de algemene uitkering. De vordering is opgenomen voor het boekjaar 2017 en ziet toe op de WOZ-component van de algemene uitkering. Als gevolg van de waardeontwikkeling (naar beneden) van de niet-woningen is een aanvulling op de algemene uitkering verwacht. Tijdens de jaarrekeningcontrole 2018 is vastgesteld dat de vordering nog niet is ontvangen. Daarnaast is vastgesteld dat de waardeontwikkeling voor boekjaar 2017, als gevolg van opgelegde verminderingen, gewijzigd is. Daarnaast zien we dat de algemene uitkering 2018 niet gebaseerd is op de laatste bekende WOZ-waarde. Het totale verschil ten opzichte van de opgenomen post voor beide boekjaren hebben wij op basis van de actuele WOZ-waarden (op basis van de laatst ontvangen beschikking) ingeschat op € 52.000.</p>
7.10 Factuur vereisten	<p>Tijdens de uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle is vastgesteld dat niet alle ontvangen facturen voldoen aan de geldende factuurvereisten. De tekortkomingen betreffen voornamelijk het ontbreken van het KvK-nummer alsmede het BTW-nummer. We adviseren u voor 2019 kritisch te zijn op de naleving van de factuurvereisten in het kader van de rechtmatigheid.</p>

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Jeugdzorg RIGG – lasten te laag verantwoord	€ 53.000	€ 53.000
Geen tussentijdse winst name complex Scherphorn Noord	€ 195.000	€ 195.000
Begrotingsonrechtmatigheid op het programma Dienstverlening en Ondersteuning	€ 38.000	n.v.t.
Totaal fouten	€ 286.000	€ 248.000
Goedkeuringstolerantie	€ 774.000	€ 774.000
Gevolg voor de strekking van de controleverklaring	Goedkeurend	

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Persoonsgebonden budgeten WMO en Jeugd	€ 1.304.000	€ 1.304.000
Niet ontvangen controleverklaringen zorgaanbieders WMO Begeleiding	€ 33.000	€ 33.000
Onzekerheid Jeugd (via RIGG)	€ 105.000	€ 105.000
Totaal onzekerheden	€ 1.442.000	€ 1.442.000
Goedkeuringstolerantie	€ 2.322.000	€ 2.322.000
Gevolg voor de strekking van de controleverklaring	Goedkeurend	

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat geen sprake is van niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Bijlage B – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Eemmond in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Astrium beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Astrium.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn signaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Astrium wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Astrium, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

WWW.ASTRIUMOVERHEIDSACCOUNTANTS.NL